

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף קמ"ו - ק"ן
הלכות ברכת השחר ה' אות פ"ט - ק'
והלכות שליח ציבור

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-6171116

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

לקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה' אות פ"ט-ק' והל' ש"ץ

לעורר הרצון מחדש דווקא בזמן שנדמה לך שאין תקוה

חטא העגל הוא פגם הרצון - היינו שמה שמתייאשים מהרצון זהו חטא גדול, ויש לשוב ממנו מהר מאד, וזה עיקר הנפילה של ימי בין המצרים שיש לתקן לעורר רצון ותקוה חדשה בימים שמתעורר כאלו השם עזב אותנו ואין תקוה ח"ו, ואז דייקא אנו עוסקים לעורר הרצון שבוודאי לא עזבנו.

פט) ועל-כן קורין פְּרָשָׁה זאת בין המצרים כי כל החרבן הִיָּה על-ידי חטא העגל שהוא פגם הרצון שְׁהִיָּה בְּשַׁבְעָה עֶשֶׂר בְּתַמּוּז וכו' ועל-כן קורין אז פְּרָשָׁה זאת שהיא הכְּנַעַת בְּלַעַם הַרְשָׁע על-ידי פְּנִיחַס שְׁקַנָּא קְנַאת ה' צְבֹאוֹת וכו'. ועל-כן מְבַאֵר בְּפְרָשָׁה זאת כל הַקְּרִבּוֹת תְּמִידִין ומוֹסְפִין שֶׁל כָּל הַיָּמִים טוֹבִים כִּי כָּל הַיָּמִים טוֹבִים הֵם מְקַרְאֵי קֹדֶשׁ שְׁקוּרָאִים וּמְגִלִים אֶת הַרְצוֹן שְׁכָל זֶה נִשְׁמַע על-ידי בְּחִינַת פִּינְחָס שְׁהַכְּנִיעַ וְעַקֵּר אֶת בְּלַעַם הַרְשָׁע שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת תְּקוּן חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשֶׁם עוֹלִין לְרַגְלִים שֶׁשֶׁם עַקֵּר הָאֶרֶץ הַרְצוֹן וְכַנ"ל ועל-כן קורין זאת בין המצרים כי כל זה הוא תְּקוּן הַחֲרָבֵן שֶׁל בֵּין הַמְצָרִים כִּי על-ידי בְּחִינַת פִּינְחָס נִזְכָּה שִׁיְהִיָּה נִשְׁמַע קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם טוֹב שְׁקוּרָא אֶת הַרְצוֹן שְׁעַל-יְדֵי זֶה יִתְתַקֵּן הַכֹּל וְנִזְכָּה לְשׁוּב לְאַרְצוֹנוּ וְלִבְנוֹת אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

כח הדיבור של בעל בחירה שנעשה מזה תורה

סדר הפרשיות של חומש במדבר 'שלח קרח חוקת בלק מטות' הוא סדר של נסיונות: חוקת הוא לגלות שהכל מחמת רוח הטומאה והנסיון ויש תיקון בחי' פרה אדומה, וכן ממשך סדר הנסיונות בפ' בלק, פינחס, עד פרשת מטות שבו מתגלה מהו כח הדיבור. [ענין כזה של חיבור הפרשיות - אין בנמצא! אבל הרי באמת הם המשך התורה ולא רק פרשיות שבו, ויש בוודאי קשר סמוכים מן התורה]

צ) ועל-כן נִסְמָךְ פְּרָשַׁת מְטוֹת לְפָרֶשֶׁת פִּינְחָס כִּי פְּרָשַׁת מְטוֹת מְדַבֵּר מֵעֵינֵי נְדָרִים שְׁעַל-יְדֵי מַצְוָה זאת שֶׁל נְדָרִים רוֹאִים וּמְבִינִים גְּדֹל עֲצָם כְּחַ הַדְּבוּר, שְׁתַּכְּף כְּשֶׁמִּבְטָא בְּשִׁפְתָיו צְרִיד לְקַיֵּם כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּיו כִּי בְּאֵמַת עֵינֵי נְדָרִים הוּא פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה בְּבַחֲבִינַת (בְּמַדְבָּר ל) אִישׁ כִּי יִפְּלִיא לְנַדֵּר נֶזֶר וְכו' כִּי הֵם בְּחִינַת פְּלִיאוֹת חֻכְמָה (כְּמוֹבָא בְּהַתוֹרָה שְׁאֵלוּ אֶת רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא בְּסִימָן נו) כִּי בָּזָה רוֹאִין גְּדֹלַת הָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה שִׁישׁ לוֹ כַּח בְּפִיו לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ מַצְוֹת חֲדָשִׁים שְׁלֹא נִצְטוּהָ בְּהֵם כְּגוֹן כְּשֶׁאֹסֵר עָלָיו דְּבַר הַמְּתָר בְּפִיו אֲזִי תַכְּף נֹאסֵר עָלָיו הַדְּבַר הַמְּתָר בְּאִסּוּר תוֹרָה (וְכַמְבָּא בְּדַבְרֵינוּ מִזֶּה הַלְכוֹת נְדָרִים) וְהוּא פְּלִיאֵי הֵלֵא בְּאֵמַת זֶה הַדְּבַר אִין בּוֹ שׁוּם אִסּוּר בְּשָׂרְשׁוֹ, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן תַּכְּף כְּשֶׁאֹמֵר בְּפִיו שִׁיאִסֵּר עָלָיו הַדְּבַר אֶפְלוּ בְּלֹא הַזְכָּרַת הַשֵּׁם נֹאסֵר עָלָיו תַּכְּף בְּאִסּוּר הַמּוֹר מִן הַתוֹרָה אֲךָ בָּזָה רוֹאִין גְּדֹל כְּחַ הָאָדָם הַבַּעַל בְּחִירָה וְהַעֲקָר הַכַּח הוּא בְּפִיו וְלָבוּ. שְׁכְּשֶׁלְבוּ חוֹשֵׁק לְקוֹדֶשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּאִיזָה קוֹדֶשׁ וּפְרִישׁוֹת וְכִיּוֹצֵא וּמוֹצֵיא חֻשְׁקוֹ וְרָצוֹנוֹ בְּפִיו אֲזִי נַעֲשֶׂה מִזֶּה תוֹרָה כִּי אֲזִי נֹאסֵר עָלָיו הַדְּבַר בְּאִסּוּר תוֹרָה כִּי בְּאֵמַת נִפְשׁ

ליקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה אות פ"ט - ק' והל' ש"ץ

ישראל בשרשו הוא חלק אלקי ממעל והוא בעצמו בחינת התורה כי קדשא ברין הוא ואורייתא וישראל בלא חד, כמו שכתוב בזהר הקדוש ועל -פן יש לו פח בפיו לנדר נדר ולעשות לעצמו מצוות כנפשו.

ועקר הנדרים הוא כפי לקדש את עצמו ולפרש את עצמו מתאווה בבחינת (אבות פרק ג) נדרים סיג לפרישות שאלו הנדרים הם מצוה לנדר בהם וכן אמרו (נדרים ח) שרי ליה לאיניש למנדר לזרוזי נפשיה ועקר הנדר כשמוציאו בפיו ובה רואין גדל פח הדבור ומכטא שפתים של האדם שעל-ידי הדבור הוא יכול להתגבר ביותר לפרש את עצמו אפלו מן ההתר, כמו שכתוב, נדרים סיג לפרישות, וכמו שרואין בחוש מכל מי שרוצה להרגיל את עצמו באיזה קדשה ופרישות שנמצאים הרבה שעושים נדר או שבועה על זה כגון להתענות איזה יום או שלא לאכל דבר מן החי איזה זמן או לתן צדקה יותר מכחו וכיוצא בזה ולכאורה הדבר תמוה, ממה נפשך, אם יש בכחו להתגבר על יצרו ויכול להתגבר בלי נדר ושבועה ואם מתירא שיתגבר יצרו עליו מה יועיל הנדר אך בזה רואין גדל פח הנדר בשרשו והעקר כשמוציאו בפיו שאז על-ידי הנדר עולה לבחינת פליאות חכמה ששם שרש הבחירה ומשם מקבל פח על-ידי שמוציא הנדר בפיו שיוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר ובודאי גם אחר כך בשעשה נדר עדין יש פח להבחירה להטותו חס ושלום חס ושלום כי הבחירה יש לה פח גדול מאד ועל-פן הזהירה התורה מאד שישמר לקיים את נדרו וככל היוצא מפיו יעשה אבל העקר הוא שעל-ידי הנדר יש לו פח הרבה יותר להתגבר על יצרו וכמו שמצינו בבעז שאמר (רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (רות רבא פרק ה) ליצרו נשבע, נמצא שבלא השבועה היה סברא שהיצר הרע יתגבר עליו, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (נדרים ח) בזה ועל-ידי השבועה עמד בנפסיו וכבש את יצרו וכן מצינו בכמה פשרים וצדיקים, וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שאמר שהיה רגיל בנדרים מאד בשביל קדשה ופרישות:

צא) ועל-כן מתחילין ביום הכפורים כל נדרי וכו' כי נדרים גבוהים מאד כנ"ל והם בבחינת שרשי התורה בחינת תשובה שהוא למעלה מהתורה, ומשם נמשך כל סליחת עונות, והעקר על-ידי צדיקי האמת בחינת משה שממנו מקבלים פח כל ראשי המטות שהם בחינת יחיד ממוחה שיכול להתיר הנדר כי התרת נדרים הוא חדוש ופלא יותר שאפלו בשעלה למקום הנדר ואסר על עצמו איזה דבר שאזי נאסר עליו באסור תורה אף-על-פי-כן עדין יש לו פח שיתחרט על נדרו ויבוא לפני החכם ויתיר לו נדרו כי כל נפשות ישראל כלולים במשה שהוא בחינת צדיק הדור, וממנו מקבלים פח כל הממחים שיכולין להתיר ביחיד או שלשה הדיטות כי כל התרת נדרים הוא בכח משה רבנו שהוא הראשון שנתן לנו את התורה ואליו גלה השם יתברך סוד נדרים והתרתן על -ידי החריטה לפני החכם וכו' שזה סוד התשובה שעקרה היא החריטה.

**פפי מה שכל אחד לוקח מהצדיק נקודה של תורה ששייך לנפשו, הרי הוא מתער-
לה לשורשו בנינה**

כי כל מצוה ורצון השם הוא בחי' קדושת נדר שקבלנו התורה, והוא שורש קדושת הנשמה, וכאשר צריך לתקן הרי תשובה מעלה חזרה לשורש, שהוא אור הבינה, ואיך שייך לנו לעלות לשם? זהו כחו של משה וזה כח הצדיקים ראשי המטות לבני ישראל, כי כל אחד כפי מה שאוחדו ומקבל מהצדיק את הנקודה של תורה ששייכת לו, בזה מתעלה לשורשו בבינה, וענין זה מובן מענין וירא בסבלותם [עי' לקו"ת סי' כ"ז] שנתן העבודה לכל אחד כמ"ש בלקו"ת סי'

ע"ב שמחלק לכל אחד גדולה, וזה ענין ראשי המטות.

ועל-כן איתא במדרש על פסוק (שמות ב) וירא בסבלותם שמושה רבנו נתן לב על סבלות בני ישראל בגלות ואז אמר לו השם יתברך שעל-ידי זה יזכה לפרשת נדרים וכו' והדבר פליאה ותמוזה מאד, מה שיכות יש דיקא לפרשת נדרים לענין מרידת הגלות אך משה ראה מרידת הגלות ונתן לב לזה, וראה שעקר הגלות על-ידי עונות ישראל ועקר התקון על-ידי תשובה.

ועקר העכוב של התשובה הוא המחלקת של החולקים עליו שמתגברים כנגדו מאד כמו שכתוב אכן נודע הדבר, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (שמות רבה פרק א) שנודע לו סוד הגלות שהוא בשביל החולקין והדלטורין הינו שהבין שהיה לו כח להשיב ישראל בתשובה כי רב המון בני ישראל היו שומעים אליו, אך עקר העכוב הוא על-ידי בחינת דתן ואבירים שעומדים כנגדו בכל פעם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם) כל מקום שנאמר נצים נצבים, אינם אלא דתן ואבירים וכן הוא בכל דור ודור על-כן בשראה השם יתברך שמושה נותן לב לזה להצטער בצרתם ורואה היטב בסבלותם ואיך שקשה מאד לתקן ולגאלם, על-כן גלה לו השם יתברך סוד פרשת נדרים שבזה הראה לו הכח של הצדיקים והפשרים שבישראל שבכל דור ודור שהם בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות בחינת פנחס כי נדרים הם בבחינת מקנאי קנאת ה' צבאות שהוא בחינת צדקה דהינו כמו הנודר איזה נדר בשביל פרישות שהוא מחמת שרואה שיצרו רוצה להתגבר עליו, על-כן הוא קופץ ונשבע או נודר ואוסר עליו גם את המתיר בשביל פרישות ועל-ידי זה יש לו כח יותר להתגבר כנ"ל.

כמו כן הוא המקנא קנאת ה' צבאות כמו פנחס שראה גרל הקלקול אז, ולא היה מי לעמוד נגד עשירים וארבעה אלף וכו' והעקר נגד הראש והנשיא שלהם שהוא זמרי כמו שכתוב (במדבר כה) והמה בוכים פתח אהל מועד ואז חגר מתניו מעצמו ועשה מה שלא נצטוה על זה בפרוש ועמד והתפלל ולקח רמח וכו' וקנא קנאת ה' צבאות והציל את כל ישראל ונחשב לו לצדקה, כמו שכתוב (תהלים קו) ותחשב לו לצדקה כי זהו גם כן בחינת צדקה שהעקר הוא מחמת שהמון כבר ביד העשיר ובגידו לעשות עמו מה שירצה בבחירתו, והוא מתגבר ונותן מכיסו צדקה ומשבר אכזריות שבלבו ומהפכו לרצון, בזה עושה נחת רוח גדול להשם יתברך, ונחשב כאלו הלזה להקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (משלי יט) מלוה ה' חונן דל וכו'.

השי"ת יכול לפרנס לבדו את העניים, אלא שרוצה שהבעל בחירה ימשיך חסד לעולם ע"י צדקה נגד טבעו

ובכל זה רואין גרל כח הבחירה כי הלא בודאי ביד השם יתברך לפרנס העניים ולתן להם העשירות, וכמוכא בדברי רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא דף י) קשיא זאת מהחולקים שהקשו אם הקדוש ברוך הוא אוהב עניים למה אינו מפרנסן וכו' אך העקר הוא רק בשביל שהבן אדם הבעל בחירה ימשיך החסד לעולם על-ידי צדקתו שנתן בבחירתו שלאחר שבא המעות לכיסו והוא מאמין שהכל מרצון השם יתברך ומקום רצון השם יתברך ומשבר אכזריותו ונותן צדקה לרעבים בבחירתו זה יקר מאד אצל השם יתברך וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם (ערובין פרק ו) על פסוק (תהלים סא) חסד ואמת מן יצארהו כי דיקא על-ידי זה ממשיך חסדים. ועל-כן נסמך פרשת נדרים לפרשת פנחס, כי נדרים הם בבחינת צדקה

ליקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה אות פ"ט - ק' והל' ש"ץ

בחנינת (דברים כג) מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת וכו' עד בפ"ד זו צדקה (ראש השנה ו) והוא בחנינת קנאת ה' צבאות בחנינת פינחס כנ"ל ועל-כן נסמכו זה לזה כי הכל בחינה אחת: הרי שתיקון הימים הנפולים כדי שיהיה רצון שזה בחי' צדקה - מתקשר לענין כח הפה, שגם הפה הוא צדקה וקנאה נגר טבעו.

צב) והכלל כי באמת בפנימיות הלב של כל אחד ואחד יודע היטב שאין שום תכלית מזה העולם ותאוותיו והבליו כידוע לכל וכמבאר לעיל מזה ובפרט לב של איש הישראלי שהוא מזרע אברהם יצחק ויעקב שהיו עקר נדיבי לב וכו' כנ"ל ונפשותינו משרשת מהם, על-כן לב של כל איש ישראלי בפנימיותו בודאי הוא בוער תמיד להשם יתברך ולתורתו הקדושה באמת אך אף-על-פי-כן מגדל כח הבחירה כי את זה לעמת זה עשה אלקים, על-ידי זה מתגבר בכל פעם השטן והיצר הרע והמחשבות רעות נגד הטוב שבאדם ורוצה להטרידו חס ושלום משני עולמות על-ידי תאוותיו והבליו וכו' וכל מה שחותר ומתגבר כנגדו הוא מתגבר יותר על-כן היא מלחמה גדולה וארכה מאד אבל אף-על-פי-כן בודאי היה האדם מתגבר על הרע אך המניעה הגדולה ביותר הם בני אדם החולקים על האמת וכמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה שבני אדם הם מונעים גדולים ביותר מהיצר הרע וכו' כמבאר מזה בספר ספורי מעשיות עין שם הוא בשיוחות הר"ן סי' פ"א 'בני אדם הם מונעים גדולים מאד.

וכל זה הוא בחנינת בלעם ובלק שהם בחנינת מצח הנחש וחינות רעות שיונקים מזקני הדור שאין בהם שלמות כי בלעם הוא עקר החולק הראשון שעמד כנגד קדשת ישראל כי גם בגלות מצרים היה הוא מיועצי פרעה שיעצו למרר חייהם בגלות וכו' כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ילקוט שמעוני קמח) כי בלעם בחינת עמלק ובחינת לכן הארמי, שבלם הם מחכמי בני קדם שנתעו על-ידי תאוותיהם הרעות לרעות זרות מאד והתגברו ברצונם הטמא מאד עד שקבלו על-ידי זהמתם ותועבותם הרעות כמה השבעות וכשפים שמהם נמשכו כל דרכי העבודות זרות של הורות הקודמים, וקבלו כל יסודות חכמי הטבע שאז היו כלולים יחד [וכמו שגם עתה נמצאים חכמים להרע שרוצים לחבר ולכלל האמונות כזביות עם דעות וכפירות של חכמי הטבע אף -על-פי שבאמת הם סותרים זה לזה מאד כמובן לכל בר דעת וכמו שהם יודעין בעצמן אך מחמת אימת ההמון וכו' הם רוצים לכללם יחד וכמוכן למסתכל בדבריהם הרעים ואין להאריך בזה פאן ודעת לנבון נקלן ובכלם לא היה טמא וחכם להרע ויודע נסתרות כמו בלעם הרשע אבל כל ידיעתו בנפלאות ונסתרות הכל הפך בדעתו להרע מחמת רבוי זהמת תאוותיו הרעות והעקר בתאות נאוף כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קו) שהוא רע הפולל. ועל-ידי זה היה לו גם רוח גבוה ועין רעה וכו' שהם בחינת קנאה ותאוה וכבוד וכו' ולא די לו בכל זה שנתעה כל כך וטמא את עצמו כל כך עוד הסית והדיח אותו יצרו הרע והטמא עד שעמד תמיד נגד ישראל הקדושים והתקנא בהם מאד, וממנו משתלשלים כל צרות וגלות ישראל מאז עד עתה שאנו בדור הזה בגלות הארץ והמור הזה:

עייבוב הגאולה ע"י אנשים כשרים החולקים על נקודת האמת

כי הלב בוער להשם, אלא שיש מציאות של דבר שמונע מאד מאד, וקשה לתפוס מהו, במציאות זה קואלציה של דברים סותרים עם סברות וטענות חלשות וקלושות, אבל למעשה זה מבלבל מאד מרצון ודביקות להשם.

כי עקר אריכת הגלות שהוא מחמת עונב התשובה כמו שכתוב בזהר הקדוש ולית מלתא דא תליא, אלא בתיובתא וכו', עקר העונב הוא על-ידי החולקים על נקדת האמת בכמה וכמה בחינות שכלולים בדברי התורה הנ"ל שהם בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות שהם בחינת אנשים בשרים קצת, ומהם כמה מנהיגים וראשים וכו' אבל אין בהם שלמות ואינם מסתכלים על עצמם כל אחד ואחד בעין האמת היכן הוא עומד ואינו דורש ואינו מחפש תקון לנפשו מה שיודע בעצמו מה שפגם וקלקל אף גם הוא רוצה להתחכם ולומר חכמות וסברות שקר בדרכי עבודת ה', וחולק על נקדת האמת על דרכי התמימים והישרים ההולכים בתורת ה' בתמימות כפי מה שקבלו מצדיקי הדור האמתיים ומאלו זקני הדור שאין בהם שלמות יונק בחינת מצח הנחש וחיות רעות שהם חכמי הטבע וכו' וכו', ועל-ידי כל אלו הדעות רעות הוא עקר העונב מן התשובה וכנ"ל, וכמבאר מזה הרבה בדברינו במקום אחר.

ודבר זה נוהג בכל דור ודור השם יתברך ישמר מעתה ומהם היו כל החרבנות והגליות והצרות מיום מתן תורה עד היום הזה עד ישקיף ה' וירחם ויתקן כל זאת כי תכף אחר מתן תורה עשו את העגל שמשם כל הצרות רחמנא לצלן כמו שכתוב (שמות לב) וביום פקדי וכו' וכל מעשה העגל על-ידי חכמי הערב רב שבראשם היו יונוס ויומברוס בני בלעם הרשע כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זהר תשא) ומשם נמשכו כל הדעות זרות ורעות של כל החולקים על משה שהם פת המרגלים ועדת קרח וכל הנסיונות והמתאוננים וכו', הכל היה על-ידי דעות ועצות רעות של חכמי הערב רב שהלכו בדרכי חכמי בני קדם שעקרום היה בלעם שהוא בחינת עמלק וכו' עד שבסוף כשהיו סמוכים לכנס לארץ ישראל וכבר הרגו והכניעו קלפות קשות וחזקות מאד מאד שהם סיחון ועוג שהיו מבני הנפילים שמחזאל ועזאל שמהם קבל בלעם וכו' כל דרכי דעותיו הרעות כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומשה רבנו בעצם כחו הרגם והכניעם ועדין לא רצו לבטל דעתם הרעה ולהכניע ולבטל את עצמן נגד דעת משה רבנו עד שהביאו את בלעם הרשע בעצמו ורצה בפיו הטמא לעשות מה שהיו בדעתו עד שחס ושלום היה מבערם מן העולם כמו שכתוב (במדבר כ"ב) וגרשתיו וכו' וכמו שפרש רש"י זכרוננו לברכה עד שבאמת היתה עת צרה גדולה ליעקב וכו' כנ"ל לולא ה' שהיה לנו שעקם את פיו והפך הקללה לברכה אבל עדין לא הניח את רשעתו ולא בטל את דעתו הרעה והלך והסיתן להכשילם בזנות בהתגרות כזה עד שהכשילם בעון עבודה זרה מאוסה ומטנפת כזאת שהוא עון פעור כי תאוה זאת אי אפשר לבטל מן העולם שלא יחרב העולם וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא ט) ומובא לעיל מזה ואז היתה צרה גדולה ביותר מאד עד שכמעט אפס תקוה.

הצדיקים בתפילתם לוחמים עד היום לבטל זוהמת בלעם הרשע

אך גדול אדונינו ורב כח שהקים אז למושיע את פינחס שקנא קנאת ה' צבאות וכו' ואף-על-פי-כן עדין לא הטהרנו מפגמים הנ"ל, וכמו שכתוב (יהושע כב) המעט לנו את עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו וכו' וכן בכל דור ודור מתעורר בחינת זהמת בלעם ורוצה להמשיך חס ושלום קלפת עון פעור שהוא תכלית הזהמת

עקר זהמת העבודה זרה שנקראת קיא צואה בלי מקום שמהם יניקתם של כל חיות רעות ומצח הנחש שהם חכמי הטבע ודעות רעות שפדורות הללו שאחר החרבן שנתפשטו ביותר על-ידי הרומיים שהחריבו את הבית המקדש על-ידי זה, ועל-כן הצדיקים אמתיים לוחמים עדין בכל יום בתפלתם עם בלעם הרשע, לבער ולעקר רשם השארת זהמתו הרעה ודעותיו הרעים מן העולם כי הכל תלוי זה בזה, שעל-ידי מצח אשה זונה שהוא תאוה הנ"ל על-ידי זה כל הקלקולים של הרוצים לילך בדרך הקדש שעקר עומד כנגדם תאוה זאת ששם עקר הנסיון והבחירה וכמו שמבאר בדבריו זכרונו לברכה אבל אף-על-פי-כן בכח קדשת נפש איש הישראלי היו מתגברים כנגדו, וסוף כל סוף היו חוזרים בתשובה אפלו אלו שנכשלו בזה מאד מנעוריהם כי אף-על-פי-כן היה הטוב מתגבר סוף כל סוף עד שהיו חוזרים בתשובה אבל הקלקול על-ידי בני אדם החולקים הנ"ל שיש בהם פמה וכמה פתות ובחינות וכלם יונקים זה מזה וכו' כי זה כלל גדול, שבין בקדשה בין בסטרא אחרא הכל תלוי זה בזה בחינת (אבות פרק ד) מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה וכו' וכן בענין הכתות הנ"ל שזקני הדור שאין בהם שלמות כשאחד מקלקל כמו שמקלקל כמו כן יונק ממנו מצח הנחש וחיית רעות הנ"ל כנ"ל ואזי חוזר ומתגבר בחינת מצח הנחש בעצמו בזה הזקן המקלקל הנ"ל ומחטיאו יותר והעקר שמסיתו ביותר לחלק על הזקנים וקדשה ואז חוזר ויונק ממנו מצח הנחש ביותר וכן חוזר חלילה וכו' ועל-ידי זה מתארך הגלות ביותר וכנ"ל:

מראה בזה עוצם המלחמה נגד הרע גם אחרי שכבשו הכל, אבל הרצון הרע - שורש הנחש - מצח בלעם שהוא בחי' עמלק - נשאר וחוזר, וזאת כאשר אין שלימות, כי כנגדו מוכרח השלימות של הצדיקים המופלגים ומתעוררים ברצונות. אם אין זה, עי"ז אין דרך לנשמות ישראל להתקרב לאור הרצון למעשה, אע"פ שהם כשרים, אבל מציאות התשובה ודרכי החיות והדיקות באור הרצון רחוק מהם, וזה ע"י מה, ע"י שאלו הכשרים מתעורר בהם נסיון גדול ואין בהן כח לחשוב האמת ולהודות על מציאות אור הזהר והצדיקי אמת כמו שהוא, כמו שנמצא בדברי רבינו, וזה קשה מאד מאד וזה מחמת החטא שנותן יניקה ומתלבש בכל מה שאינם שלימות גדול, והרי הכל יודעים שיש גדלות ובעלי מדרגה גדולים, אבל שלימות אין רק אצל הקודמים וכו', ולזה מתארך הגלות ואין עצה אמיתית של רצון מה ששייך לבנות הנפש.

ובזה מתגלה שיש בחי' פנחס שהוא כח המשכת הצדיק לכל דור ע"י קנאה אמיתית, ויש להמשיך זאת תמיד. ומובן שזה ענין ר"ה כמבואר לקו"ת סי' ח' ענין הבעל כח וכו'.

כל אחד שחם על נפשו באמת מתעורר לעשות עובדות קדושות 'שלא הורו לו'

צג) אבל אף-על-פי-כן אתה מרום לעולם ה' וידך על העליזנה תמיד כמו שפרש רש"י שם כי כבר היו משה רבנו ופינחס בעולם שמהם ינקו כל הצדיקים והכשרים האמתיים שבכל דור עד אשר גם עתה בעבודתנו לא עזבונו אלקינו ואין דור יתום ובכלל דור ודור נמצאים בחינת מקנאי קנאת ה' צבאות שהם בחינת פינחס שעמד ויפלל וכו' כי גם עתה הבחירה הפשוטית

כי עקר הבחירה הוא עתה אצלנו בני אדם החיים עתה על פני האדמה כי כל התורה הקדושה ולעמיתה הצרה שבנגדה וכל המעשיות הנעשות בעולם בין סטרא דקדושה ובין סטרא אחרא הכל באשר לכל אינו נעשה עתה עם שום דור ודור כי אם עמנו אלה פה היום בלנו חיים כי במתים חפשי כתיב ולא המתים יהללו יה, רק עלינו נפל חובת היום ללחם מלחמת ה' כל אחד כפי בחירתו כי אין שום בן אדם חי חפשי ממלחמה זאת, כי רק בשביל זה בא לעולם. לראות עמל ויגון וכעס ומכאובות וכו' ולילך למקום עפר רמה ותולעה וכו' הכל היה בשביל מלחמה זאת כי כל אדם יש לו בחירה וכו' אבל בודאי לאו כל אדם זוכה להתגבר בראוי וכו' וכמו שכתוב (ברכות יז) רצוני לעשות רצונך אף שאור שבפעסה מעכב אותי וכו' ועקר התקון על-די צדיקי אמת שהם בחינת זקנים שבקדושה אבל יש פנגרים זקנים שאין בהם שלמות הנ"ל שמהם יונק מצח הנחש וכו' כנ"ל ומתגברים כמו שמתגברים בכל מיני תחבולות וכנ"ל.

אבל יש בכל דור ודור אנשי אמת החסים על נפשם באמת ואינם רוצים להטעות את עצמן ומסתכלין על אחריתם בכל יום בעין האמת עד שהם בבחינת מקנאי קנאת ה' צבאות שמתעוררים מעצמם לעשות עבדות קדושות בשביל האמת מה שלא נצטוו בהם וכעין שאמרו זכרונם לברכה על פיתחם ועל כל הקנאין שאם בא לשאל אין מורין להם (סנהדרין פרק הנשרפים דף פב) שזהו בחינת נדרים בחינת צדקה וכנ"ל ועל-די זה הם מכניעין אותם וכמבאר לעיל מזה. ועדין צריכין לכאר בזה הרבה אף אי אפשר לכאר הכל מחמת זה בעצמו שמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה הנ"ל שאין מורין להם וכו' והבן היטב:

זה מציאות המשכת הדרות מדור לדור להמשיך הקדושה בעולם מאבותינו לכל דור, והעיקר להמשיך אור הצדיק להאיר על הנפשות, ובוה מתקנים הרבה, כי זאת הצדקה הגדולה מכל הצדקות כמ"ש לעיל, והנה מרמז מה שמרמז בענין 'אין מורים' כי גם בענין הקנאה אין מורים, רק מה שמבין ע"י הרצון האמיתי לנקודת האמת.

צד) ועל-כן מתחילין ביום הכפורים כל נדרי בני עקר התשובה נמשך משם מבחינת נדרים והתרתן והעקר בכח הצדיקי האמת בחינת משה כי עקר פגם כל החטאים הוא שפגם בבחינת נדר ושבועה כי כל מצות התורה קבלנו בברית ושבועה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה לז). כי בשעה שבאו ישראל לקבל התורה בודאי היה להם בחירה לקבלה או שלא לקבלה ועל-כן באמת אמות העולם לא רצו לקבלה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא קמא לח) על פסוק וזרח משעיר למו וכו' (דברים לג) מלמד שהחזיר הקדוש ברוך הוא את התורה וכו' ועקר קבלת התורה בתחלתם זה בחינת נדר שקבלוה מעצמם בלי הכרח שזהו בחינת נדר שרוצה לנהג עצמו בפרישות קדם שנצטווה אבל תכף שקבלוה באו בגדר ובשבועה עם השם יתברך שמוחבים לקימה וכשפוגמין חס ושלום ועוברים על איזה מצוה עקר הפגם בבחינת נדר ושבועה שהוא שרש התורה וכנ"ל כי עקר שרש הבחירה נמשך מבחינת משה הוסיף יום אחד מדעתו המבאר על פסוק ויענו כל העם יחדיו בסימן ק"צ עין שם היטב

ע"ש שקבלת התורה היה ע"י שבחר משה רבינו להוסיף יום אחד מדעתו, הרי שבלי הרצון והבחירה בבחי' נדר אין שייך להמשיך התורה לעולם. [מובן ע"פ זה פירוש תורה ק"ץ שבזה עלה לכינה ע"י תיקון הבחירה והמשיך שערי הרצון לתוך הבחירה וד"ל].

ליקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה אות פ"ט - ק' והל' ש"ץ

כשיסתכל על תכליתו הנצחי בעין האמת, יבין למי להתקרב, ויעסוק להיות עושה ומעשה להרים בית הצדיק והקדושה

והבן היטב דהינן שצריך להבין מדעתו מה שרוצה השם יתברך קדם שנצטוו ואפלו עכשו שפבר נתנה תורה ויש לכל אחד בחירה בפשוטו אף על-פי-כן בעיני עצות איד לזכות לקים את דברי התורה ובאיזה דרך צריכין לילך אם בדרך המחקרים וכו', אם בדרך המקבלים וכו' וכן למי להתקרב וכו' בכל זה צריך האדם להבין מעצמו. ואם יסתכל על תכליתו הנצחי בעין האמת לאמתו בודאי יזכה להבין באיזה דרך ילך ולמי להתקרב בבחינת (תהלים לב) אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני וכו' וכמו שפתיב בהתורה פי מרחמם וכו' שיש רמזים שהם בחינת ידים שיש בים החכמה, שמה שאין יכולים לגמור בדבור גומרין בידים ברמזים בחינת נטיית ידי וכו' עין שם וכל זה הוא בחינת נר שנודר מעצמו מדעתו בשביל פרישות שזהו בחינת פינתם בן אלעזר בחינת כל המקנאין קנאת ה' צבאות שמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה הנ"ל שאין מוזין להם בפרוש רק אמרו בדרך כלל הבעל ארמית קנאין פוגעין בו ואין מצוין ומזרין בפרוש רק מי שרוצה לקנאת קנאת ה' צבאות יבא ויזכה וכו'.

וזה בחינת צדקה של בעלי צדקה האמתיים שאינם נותנים בשביל כבוד ותפארת או מחמת טבעם רק נותנים בשביל השם יתברך. והעקר להחזיק עוסקים בתורה כשרים אנשי אמת וצריכים לתן צדקה יותר מכחם באפן שיבנו איזה בנין דקדושה שיהיה לו קיום לעולם וכמו שפרש רש"י על פסוק (קהלת ה) אוהב כסף לא ישבע כסף וכו' ומי אוהב בהמון לא תבואה גם זה הבל, ופרש רש"י שאפלו אם עושה מצות אם אינו עושה מצוה שיהיה לה קיום כגון בנין בית הכנסת או ספר תורה וכו'. וכמו שמצינו כמה פעמים בכמה עירות שהיה חסר להם צרכי רבים כגון בית המדרש או מקוה והיה קשה לקבץ מההמון וקפץ אחר ועשה משלו צדקתו עומדת לעד או אפלו שאינו עושה משלו רק שהוא מתעזר מעצמו לעסק בזה לנגש כל אחד ולסבל הרבה בזיונות ושפיכות דמים מכל אחד וטורח העסק והבנין וכו' והוא מקבל על עצמו כל זה בשביל המצוה הקיימת לעד שזהו גדול מאד כי גדול המעשה יותר מן העושה כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא בתרא ט) ובלבד שיהיה פגנתו לשם שמים לא להתיהר ולקנטר חס ושלום.

מכל שכן כשאדם עוסק בזכות הרבים הגדול מאד שעוסק במצוה שאין לה תובעין שהוא זכות הרבים מאד ויש לו הרבה יסורים ומניעות ובזיונות וכו' בשביל זה אכל פגנתו לשמים בשביל האמת לאמתו שכל זה הוא בחינת קנאת ה' צבאות בחינת נדרים, על-ידי זה עקר התקון המבאר בתורה הנ"ל שהוא להכניע מצח הפחש על-ידי כח הצדקה וכו' כנ"ל. ועל-ידי זה זוכין לתשובה עד שמבטלין דעותיהם הרעות הנ"ל מן העולם ומגבירים כח הרצון וכו' וכנ"ל וכל זה מקבלין כח מזקני הדור האמתיים בחינת משה שהוא זוכה לבחינת התרת נדרים כי התרת נדרים הוא פלא גדול ביותר שאפלו הנדר בעצמו יכול החכם להתירו כי כל כח הנודרין נמשך מהחכם בחינת משה כנ"ל ועל-כן ביום הכפורים שצריכין לזכות לתשובה ולמחילת עונות מתחילין כל נדרי מעיני נדרים והתרתן כי משם שרש התשובה כנ"ל והכל בכח הצדיקי אמת הכלולים בבחינת משה ועל-כן אומרים אז קדם כל נדרי בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירין להתפלל עם העברניים כי צריכין להעלות כל העברניים אל הקדושה ולהחזיקם בתשובה, על-כן מקשרין עצמן להישיבה של מעלה ושל מטה שהם כלל הצדיקים שבחיים

חיותם וְכָל הַצְדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עִפְרָה שֶׁהֵם בְּחֵינַת יְשִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה וּבְכַחֵם אָנוּ מִתְפַּלְּלִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וְאוֹמְרִים כָּל נְדָרֵי וְכו' וּמַגְבִּיהֵן כָּל הָעֲבָרִינִים לְהַחֲזִירֵם בְּתִשְׁבּוּבָה וְכַנ"ל:

מגלה מציאות הרצון בפשטות לרצות לעשות מה שאינו מפורש להבין הטיב וזה עיקר התשובה, לזה ביוהכ"פ מעוררים ענין נדר שהוא מציאות הרצון, ועי"ז יש תקוה אפילו לעבריינים, ויש כח להשיבם, כי גם אצלם הכל עומד על רצון חזק לעשות מה שצריך באמת ולא לשאול הרבה, ואם אומרים לו, להבין ולקיים, ולא לדחות.

צוה וְעֵתָה מִמִּילָא מוֹבֵן שְׁבִשְׁבִיל זֶה כְּשֶׁנֶּתַן מִשָּׁה לֵב לְרֵאוֹת בְּסִבְלוֹתָם וְכו' גְּלַה לֹו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סוּד פְּרֶשֶׁת נְדָרִים דִּיקָא. כִּי עֵקֶר צַעְרוֹ הִיָּה שְׂרָאָה אַרְיַכַת הַגְּלוּת מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ וְאִיךָ קִשָּׁה לְתַקְנָה וְעֵקֶר הַקְּשׁוּי וְהַכְּבֻדוֹת הוּא מַחְמַת דִּתָּן וְאִבְרִים שֶׁהֵם בְּחֵינַת הַחוּלְקִים עַל הָאֱמֶת וְכו' כַּנ"ל, עַל-כֵּן גְּלַה לֹו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סוּד פְּרֶשֶׁת נְדָרִים שֶׁהוּא בְּחֵינַת מִקְנְאֵי קִנְיָת ה' צְבָאוֹת בְּחֵינַת צְרָקָה הַגּוֹנֶה וְכו' כַּנ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה מַכְנִיעִין כָּל הַחוּלְקִים וְכו' וּמַגְלִין הָאֲרֵת הָרָצוֹן בְּעוֹלָם, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַפְּדוּת וְהַגְּאֻלָּה וְכַנ"ל:

זה ביאור לקו"ת סי' כ"א שהיות וענין משה הוא בחי' כסליו ר"ת 'יורא כי סר לראות' וכן מש"כ בלקו"ת סי' ז', לזה זכה לנדרים, היינו שזכה לגלות הדרך לאחוז ברצון ע"י התבודדות, ולגלות כח הצדיק שזה כל התשובה היינו הכח להבין מה לעשות מעצמו, וזה ענין ראשי המטות כנ"ל שמבין באיזה דרך להתעורר.

בחמשה חומשי תורה לא כתוב בפירוש מה לעשות, זה מתגלה באור הרצון של התנאים אמוראים והראשונים, וכך בדברי רבינו לא כתוב בפרטיות לכל יחיד איך לנהוג בכל דבר, זה יתגלה לו ע"י התבודדות ותוקף הרצון

צו) כל ההלכה הרי נאמרה בימי הקיץ הרי יש לבאר גם משנה של פרקי אבות; וְזֶה בְּחֵינַת סְמִיכוֹת הַמְשָׁנָה (אבות פֶּרֶק א) 'מִסְרַת סִיג לְתוֹרָה, מַעֲשָׂרוֹת סִיג לְעֵשֶׂר, נְדָרִים סִיג לְפִרְשֵׁי שׁוֹת, סִיג לְחֻבְמָה שְׂתִיקָה'; מִסְרַת סִיג לְתוֹרָה, זֶה בְּחֵינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה שְׁנַמְסָרָה לָנוּ בְּעַל פֶּה שֶׁהוּא סִיג לְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כִּי מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב בְּלָכָר אֵין יוֹדְעִין דְּבַר וְלֹא שׁוּם מַצּוּה אִיךָ לְקִימָה כַּמְבָאָר כִּמָּה פְּעָמִים בְּכָל הַסְּפָרִים וּבְדַבְרֵינוּ, רַק עֵקֶר הַסִּיג לְקִימָה תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב הוּא עַל-יְדֵי הַמִּסְרַת שֶׁהִיא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, וְעַל-כֵּן מְבָאָר בְּדַבְרֵינוּ זְכוּרֵנוּ לְבַרְכָּה (לְקוּטִינְיָא סִימֵן כח) בְּשֵׁם הַמְדַרְשׁ שֶׁעֵקֶר הַהִבְדֵּל שְׁבִין יִשְׂרָאֵל לְעוֹבְדֵי בּוֹכָבִים הוּא רַק בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וְכו', וְעַל-כֵּן כָּל הַמַּחְקָרִים וְהַחוּלְקִים בְּדַרְכֵיהֶם עוֹסְקִים רַק בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְרוֹצִים לְפָרְשָׁה עַל-פִּי דַרְכֵיהֶם וְלִגְלוֹת פָּנִים בְּתוֹרָה שְׁלֵא פְּהֻלְכָה הַמְסוּרָה בְּיָדֵינוּ בְּעַל פֶּה פִּדּוּעַ וּמְפָרְסֵם כָּל זֶה כִּי כ"ד סְפָרִים שְׁבַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב הֵם כַּנֶּגֶד הַכ"ד בְּתֵי דִינִים הַנ"ל שֶׁעֵקֶר הַמַּתְקֵן עַל-יְדֵי רָצוֹן הָעֵלְיוֹן שְׁנַמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַצְדִּיקִים שְׁבַכְל דוֹר שֶׁהֵם בְּחֵינַת מְשָׁה שֶׁהֵם בְּחֵינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה כִּי תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה נִמְסָרָה מְדוֹר לְדוֹר לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, וְזִי שְׁפּוּגֵם בְּזָה וּמְפָרִיד חֵם וְשְׁלוֹם תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב מִתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה הוּא נֶרְגֵן מְפָרִיד אֵלוֹף, וְאִי מִשְׁתַּלְשֵׁל מֵהַדִּינִים שֶׁל הַכ"ד בְּתֵי דִינִים אַחֲזִית הַסְּטָרָא אַחְרָא שֶׁהוּא בְּחֵינַת אֵל אַחֵר-כְּפִירוֹת שֶׁזֶהוּ בְּחֵינַת כ"ד מִיָּנִי עוֹפּוֹת טְמָאִים שֶׁהֵם בְּחֵינַת אַחַת עִם הַחַיּוֹת רְעוֹת הַנ"ל, שְׁמִשְׁם כָּל יְנִיקַת חֻכְמֵי הַטְּבַע, וְעַל-כֵּן עֵקֶר סִיג וְקִיּוּם הַתּוֹרָה הוּא עַל-יְדֵי מִסְרַת שֶׁהוּא בְּחֵינַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, כִּי הַדְּבוּר פֶּה יֵשׁ לוֹ כַח גְּדוּל לְגַלוֹת הָאֱמֶת וְהָאֲמוּנָה בְּבְחֵינַת (תְּהִלִּים פֶּרֶק ט) אֹדְרַע אֲמוּנָתְךָ בְּפִי.

ליקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה אות פ"ט - ק' והל' ש"ץ

כי התגלות התורה הוא חכמה שמתלבש ומתגלה ברעת, להפריד הטוב מהרע בעולם הזה, וזה בחמשה חומשי תורה - ואם מתקדשים בקדושתה עולים לחסד ולשורש הדעת והתקרבות להשי"ת, וכאשר היה מה שהיה נשלם התורה בבחי' כ"ד ספרים, היינו שלימות הדעת להמתיק כל מה שעובר; כלל מה שהיה בימי בית ראשון והנבואה וכו', כדי לעורר רצון להמתיק אפילו ירידות כאלו ולקיים אותנו אפילו בגלות כזה בכח ספר תהלים שהוא הרצון ומשלי שלמה וכו' התגלות הדעת, ובוזה נשלמו החכמה שלומדים בכח המידות של הדעת, כדי שיהיה שייך רצון, והרצון הוא מציאות התגלות ההלכה, כי בתורה אינו כתוב מה לעשות למעשה ממש, רק ע"י רצון גילו זאת חז"ל, וכן בכל דור גילו המבקשים תנאים, אמוראים, ראשונים, את הרצון באמת, וכך הוא גם דרך רבינו, שאינו אומר מה לכוון מה לעשות, הכל יתברר ע"י הרצון של האדם, כי הכל עומד על תורה שבעל פה ששלימותה בכל הספרים ובהתבודדות של רצון לבקש באמת.

אָבֵל אֵת זֶה לַעֲמַת זֶה כִּי אִף הֵם בָּאִים בְּאֵדָם שְׂפִחוּ בְּפִי, כִּי פִיהֶם דִּבֶּר שׁוֹא וְכוּ' וְכִמּוֹ שִׁפְתוֹב (שם יב) יִכְרַת ה' כָּל שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבַרֵּת גְּדוּלוֹת אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשׁוֹנֵנוּ נִגְבֵּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתָנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ שֶׁכָּל זֶה הוּא מֵה שֶׁבְּאֵרְנוּ לְעֵיל בְּעֵינֵי בָלְעָם שֶׁהוּא בְּקִלְפָה כְּנֶגֶד מִשָּׁה בְּקִדְשָׁה כִּי הִבְחִירָה יְשׁ לָהּ כַּח גְּדוּל כְּנִ"ל וְעַל-כֵּן הֵם אֹמְרִים שִׁפְתֵינוּ אֲתָנוּ וְכוּ' כִּי גַם הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּלִשׁוֹנָם וּבְפִיהֶם לְהַסְתִּיר הָאֲמֹת וּמְפָרְשִׁים הַתּוֹרָה בְּפִיהֶם כְּדָרְכָם הָרַע, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִמִּצַּח הַנְּחָשׁ וְכוּ' כְּנִ"ל. וזה מציאות כל מה שמדברים היום בחדשות וכל הידיעות והדעות וכו', איזה סכנה יש, ואין לאן לברוח, וכל כוחינו בפה וספרי הצדיקים שממשיכים ע"י בחי' צדקה.

וחוזר לפרש המשך המשנה באבות אָבֵל הַכְנַעְתּוּ עַל-יְדֵי צְדָקָה אֲמַתִּית שֶׁהוּא בְּחִינַת נְדָרִים וְכוּ' וְזֶה שֶׁסִּמְךָ הַתָּנָא מִיַּד מַעֲשָׂרוֹת סִיג לְעֶשֶׂר נְדָרִים סִיג לְפָרִישׁוֹת כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת מַעֲשָׂרוֹת שֶׁהוּא צְדָקָה שֶׁהוּא סִיג לְעֶשֶׂר שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַעֲשִׂירוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן עַל יְדֵי-נְדָרִים שֶׁהֵם סִיג לְפָרִישׁוֹת עַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבְּרִים עַל הַחֻלְקִים עַל הַמְּסַרְתִּי שֶׁהוּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כִּי כָּל הַתְּגַבְּרוֹתָם הוּא עַל-יְדֵי הַמְּמוֹן וְהַעֲשִׂירוֹת שֶׁהוּא עֵתָה בְּגִלוֹת אֲצִלָּם וְעַל-יְדֵי רְבוּי תְּאוֹת נְאוּף שֶׁהֵם מְשַׁקְעִים בָּזֶה מְאֹד שֶׁכָּל זֶה בְּחִינַת בָּלְעָם שֶׁהִיא לֹא נִפְשׁ רַחֲבָה לְמִמּוֹן וְכַבּוּד וְלִזְנוּת וְכוּ' שֶׁמִּשָּׁם כָּל קִנְאָתָם בְּעַם ה' הַכְּשָׁרִים הַדְּבָקִים בְּצַדִּיקֵי אֲמַת.

עַל-כֵּן עַל-יְדֵי צְדָקָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַעֲשָׂרוֹת שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכֵינן לְעֲשִׂירוֹת דְּקִדְשָׁה וְעַל-יְדֵי בְּחִינַת נְדָרִים סִיג לְפָרִישׁוֹת עַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבְּרִים עֲלֵיהֶם וְכִנִּ"ל וְהַעֲקָר שְׁעַל-יְדֵי הַצְּדָקָה בְּחִינַת נְדָרִים מִתְגַּבֵּר הַתְּגַלּוֹת הַרְצוֹן בְּעוֹלָם שֶׁהִכָּל מִתְנַהֵג כְּרִצּוֹנוֹ לְבַד וְאֵין שׁוּם טִבֵּעַ כָּלָל כִּי גַם הַטִּבֵּעַ בְּעִצְמוֹ מִתְנַהֵג כְּרִצּוֹנוֹ תְּמִיד וּבְיַד יִשְׂרָאֵל לְכַטֵּל הַטִּבֵּעַ כְּרִצּוֹנָם עַל-יְדֵי תְּפִלָּתָם וְכִנִּ"ל וְעַל-יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר כָּל אֶחָד בְּרִצּוֹנוֹת חֻזְקִים וְתַקִּיפִים תְּמִיד לְהִשָּׁם יִתְפָּרֵךְ שֶׁזֶה הַעֲקָר וְכִנִּ"ל וְנִמִּי שֶׁחֻזְקָה בְּזֶה תְּמִיד וּמְכַנִּים דָּרָךְ זֶה בְּעוֹלָם וְדָאֵי יִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וְיִכְנַעַ עַקָר הַמִּינִים וְהַחֻלְקִים וַיִּבְטֵל דְּעוֹתֵיהֶם הָרַעוֹת מִן הָעוֹלָם.

אין להתווכח עם החולקים, אך לשתוק ולהיות חזק בהאמת

וזהו סִיג לְחֻכְמָה שְׁתִּיקָה כִּי אֵי אֲפָשֶׁר לְהִתְוַכַּח עִמָּהֶם עַד קִצָּה הָאֲחֵרוֹן רַק צְרִיכֵין לְדַבֵּר בְּחֻכְמָה אֲמַתִּית מֵה שֶׁצְּרִיכֵין לְדַבֵּר וְכֵל מֵה שֶׁמְדַבְּרִים בְּחֻכְמָה נִגְדָם הֵם חוֹתְרִים בְּיוֹתֵר לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד הָאֲמַת יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְעַל-כֵּן סִיג לְחֻכְמָה שְׁתִּיקָה שֶׁצְּרִיכֵין לִדַּם וְלִשְׁתַּק עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא

ה' משמים בחינת (תהלים לז) דום לה' והתחולל לו בחינת (שם סב) אף לאלקים דומי נפשי בחינת (איכה ג) טוב ויחיל ודומם לתשועת ה' כי העקר הוא להיות חזק בעצמו בהאמת ולהתחזק ברצון חזק תמיד להשם יתברך ולאמתת תורתו, ואם אפשר לדבר עם אחד ולהשיבו אל האמת מה טוב ואם לאו צריכין לשתק בבחינת סיג לחכמה שתיקה ועל-כן בתיב (משלי כו) ענה כסיל כאולתו וכתוב (שם) אל תען כסיל כאולתו כי עת לחשות ועת לדבר אף סוף כל סוף כל ימי הגלות הם מתגברים בדבוריהם וצריכין החכמים אמתיים לעשות סיג לדבריהם על-ידי השתיקה שהוא בחינת רצון בחינת דום לה' והתחולל לו וכו' וכנ"ל: מפרש גם מ"ש סיג לחכמה שתיקה, איך להתנהג עם מי שבא לפנינו בכל הדרגות של בלבול וכו'

מבאר נוראות ע"פ פסוק היערך וגו' בדרך שמביא לחיזוק הכח והרצון למעשה - שנוכל לבקש גם כאשר הלב סתום ואין דיבורים

צז) עין מאמר רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין פרק נגמר הדין) על פסוק היערך שועף לא בצר (איוב לו) כמה וכמה צריכין להתחזק ולהתאמץ בתפלה ובבקשת רחמים ותחנונים כמו שאמרו שם לעולם יקדים אדם תפלה לצרה וכו' ריש לקיש אמר כל המאמץ את עצמו בתפלה מלמטה אין לו צרים מלמעלה ר' יוחנן אמר לעולם יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו ואל יהיו לו צרים מלמעלה. וזה לשון רש"י זכרוננו לברכה, לעולם יבקש אדם רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו' והעקר לעניינינו הוא פרוש רש"י הנ"ל, שעל זה בעצמו צריכין לבקש רחמים לעולם הינו שלעולם צריך האדם לבקש רחמים שיוכל לבקש רחמים כמו שמבאר ברש"י הנ"ל שפרש שצריך האדם לבקש רחמים שיהיו הכל מאמצים את כחו שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו' והבן היטב היטב עד כמה עד כמה צריכין להתחזק בבקשת רחמים בי אף-על-פי שהוא בא לפרש שיחתו בינו לבין קונו ואינו יכול לפתח פיו כלל אף-על-פי-כן הוא צריך להתחזק לבקש רחמים על זה בעצמו שישיעוהו מלאכי השרת לבקש רחמים וכו' וכן לעולם והבן היטב:

הלכות נשיאת כפיים: הרי מבואר לעיל איך ברכות של יוצר וק"ש הם מציאות המשכת הרצון להשי"ת, בזה יבאר שלימות התפילה וברכת כהנים.

צח) וזה בחינת ברכת כהנים כי כבר מבאר שכל סדר קריאת שמע וברכותיה ותפלה הכל הוא בחינת אמונת הרצון שאז עוסקין בכמה תקונים הנ"ל להמשיך עלינו הארת הרצון וכו' וכנ"ל על-כן בגמר התפלה עולים הכהנים לברך את עמו ישראל באהבה כי מבאר בהתורה וביום הבכורים הנ"ל שעל-ידי הצדקה שעל-ידי זה זוכין לרצון וכו' על-ידי זה אין צריכין לעשות שום עסק ועוברה כלל בשביל פרנסה כי נתקם ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו כהני ה' דיקא בחינת חסד וכו' נמצא שעקר התכלית לזכות לבחינת כהן על-כן בגמר התפלה שזכינו להמשיך התגלות הרצון על-כן אז הכהנים עולין לברך ברכת כהנים להמשיך קדשת כהן על כל ישראל שיזכו כל ישראל לבחינת ואתם כהני ה' תקראו שהוא בחינת חסד. שלא יצטרכו לעשות שום עסק בשביל פרנסה רק כל המזון והעשירות והפרנסה יהיה נמשך להם בחסדו וכו' שזהו בחינת כהן כנ"ל.

ע"י שמשותוקק להשי"ת תמיד, נמשך עליו פרנסה בשפע

וזהו יברכה ה' בממון (במדרש רבה פרק יא) שכל הממון יגיע להם על-ידי ברכת ה' לבר בלי שום עובדא ועסקי משא ומתן ומלאכה כנ"ל בבחינת (משלי י) ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה שלא יצטרך לשום יגיעה של עסק ומלאכה שנמשך מבחינת בעצבון תאכלנה בזעת אפך תאכל לחם רק כל העשירות והפרנסה יהיה נמשך על-ידי ברכת ה' וזהו וישמרך מן המזיקין(שם) שהם בחינת החיות רעות שמבאין שם בהתורה הנ"ל שהם מזיקי עלמא שהם רוצים לפגם ברצון ועל-כן על ידם נמשך ביותר ויותר יגיעות וטרדת המלאכות והעסקים בחינת בעצבון תאכלנה שנמשך על-ידי חטא אדם הראשון שפגם באמונת הרצון ועל-כן זה דרכם בסל למו של החיות רעות הנ"ל של חכמי הטבע שצוועקים מאד להרבות בעסקים מלאכות ולבטל חס ושלום התורה ועבודה כי הם בהפך מאמונת הרצון ועל-כן דעתם הרעה בהפך להרבות דיקא במלאכות ועסקים ומאומה לא ישא בעמלו וכו'. על-כן מברכין אותנו הכהנים יברכה ה' בממון שהממון והעשירות יגיע על-ידי ברכת ה' לבר בלי עסק ומלאכה כנ"ל וישמרך מן המזיקין שהם החיות רעות חכמי הטבע וכו' כנ"ל.

וזהו יאר ה' פניו אליך, זהו בחינת קדשת יום טוב שעל ידם נתגלה הרצון כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל כי בכל הימים טובים שהם השלש רגלים צריכין לעלות לבית המקדש להמשיך משם הארת הרצון (וכמבאר מזה במקום אחר) ועל-כן עקר קדשת יום טוב תלוי בצדיקים (כמו שכתוב במקום אחר) כי עקר קול הקריאה של יום טוב שקורא ומגלה את הרצון אי אפשר לשמע כי אם על-ידי החכמים והצדיקים האמתיים שמקשרים כל הרצונות לשרש הרצון לבחינת רעוא רעוין ששם נסתלק משה וכו' כמבאר שם בהתורה הנ"ל וזהו בחינת יאר ה' פניו אליך בחינת הארת פני ה' שנמשך ביום טוב בחינת (רברים טז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך וכו' שעקרו נמשך על-ידי צדיקי אמת שעל ידם מאיר פני ה' כי צדיקאי אנון אנפי שכינתא כמו שכתוב בזהר הקדוש כמה פעמים וזהו ויחנך יתן לך חן (במדרש רבה פרק יא) שזה בחינת שמקשרים רצונות של כל ישראל לבחינת משה רבנו שנתסלק ברצון שברצונותו כי כל החן וקדשה של ישראל נמשך ממשה שעליו נאמר (שמות לג) כי מצאת חן בעיני ועל-ידי מציאת חן המשיך שלש עשרה מדות של רחמים כמו שכתוב (שם) ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך וכו' הודיעני נא את דרכיך וכו' ואז הודיעו על -ידי שלש עשרה מדות של רחמים שהם בחינת תליסר תקוני דיקנא בחינת קדשת הזקנים וקדשה שהוא בחינת התגלות הרצון בשבת במנחה שנמשך משם (כמובן בפנות) וזה מברכין אותנו הכהנים ויחנך וכנ"ל:

כי שלימות התפילה הוא שמבקשים מהשי"ת ומקבלים, וזה היפך מצד הנחש שמתבטל ומתגלה האמונה והודעת, ובברכת כהנים עיקר ביטולם כי נמשך רצון - והרי מתגלה בזה מקור השפע והפרנסה בשפע להשתוקק להשי"ת תמיד ..

וזהו ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום זה בחינת צדקה וכמבאר לעיל מזה בחינת (תהלים יז) אני בצדק אחזה פניך, בחינת מרבה צדקה מרבה שלום כי עקר התקון על -ידי רבוי צדקה כנ"ל, שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון שהוא בחינת נשיאת פנים בחינת זקן נשוא פנים כמו שמבאר שם שעל-ידי זה מתבטל כח החיות רעות הנ"ל שזהו בחינת שלום כי כל זמן שנשמע קולות הרעים של חיות רעות שהם חכמי הטבע הנ"ל יש רגז וכעס ומחלקת הפך הרצון והשלום כי הם מזיקי עלמא אבל כשישראל עם קדוש מתגברין באמונת הרצון עד

שמתבטל פחם אז ישונו המה אלינו ויתקיים וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי וכו' (ישעיה יא) כי יתבטלו ההזקות והרגו ויתרבה השלום שהוא בחינת רצון שהכל מרצים זה עם זה באהבה ושלום מגדל אמונת הרצון שהכל מתנהג ברצון הבורא יתברך לכו, גם אז יתקיים ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' שזהו בחינת רבוי השלום שכל הזרים ובני נכר יכירו גדלת הבורא יתברך וגדלת ישראל אשר בחר בנו מכל העמים ויעסקו כלם במלאכתנו כי יבינו זה כל תכליתם ועל-כן מסימין בברכת פהנים וישם לה שלום כי זה עקר התכלית בחינת רצון ואהבה ושלום וכנ"ל ועל-כן מתחילין הברכה לברך וכו' באהבה כי זה העקר בחינת אהבה ושלום שהוא בחינת הארת הרצון פנ"ל: והתגלות הרצון הוא השלום ומנוחת הנפש שנמשך בתפילה.

עיקר הרצון מתגלה ע"י שאנו מודים ומהללים להשי"ת

צט) ועל-כן הפהנים עולים לברך אצל ברכת מודים כי שם בברכת מודים מגלים הארת הרצון ביותר שהוא בחינת קדשת יום טוב בחינת מקרא קדש על-ידי רבוי הנסים שעשה אז עמנו פנ"ל כי שם בברכה זו אנו מודים על כל הנסים והנפלאות שעשה השם יתברך עמנו בכל דור ודור ואשר הוא יתברך עושה עתה עמנו בכל יום וכו' כמו שמתפללין שם מגן ישענו לדור ודור נודה לה וכו' ועל נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת ערב ובקר וצהריים, כי על -ידי אמונת הרצון מבינים שהשם יתברך עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ובכל עת וכו' כי הרבה הרבה אנו רואים בעינינו בכל יום מאחר שאנו מאמינים שאין שום טבע רק כל הנהגת הטבע הכל בהשגחתו יתברך לכו ואזי רואים נפלאות חדשות בכל יום ומלכו זה אנו מאמינים שהשם יתברך עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ובכל עת שאין אנו יודעים מהם בלתי הוא יתברך לכו כמו שכתוב (תהלים קלו) לעשה נפלאות גדולות לכו כי לעולם חסדו, וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (גדה לא) אין בעל הנס מכיר בנסו וכו' ועל-כן סמוך תכף לברכה זאת שמגלה ביותר אמונת הרצון עולים הפהנים לברך בשם ה' שישכים השם יתברך עמנו להמשיך עלינו מלמעלה בכל עת הארת הרצון שעל -ידי זה יהיו נמשכין כל שפע העשירות וכו' מאתו לכו וכו' ומסימין בשלום שזה העקר פנ"ל ואחר כך אומרין תכף שים שלום מסימין המברך את עמו ישראל בשלום, כי גמר התקון הוא שלום פנ"ל ועל-כן לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום (סוף עקצין) וכנ"ל:

יך נראה השתוקקות להשם שזה כלל שלימות התפילה ובחי' ברכת פהנים בהר"ת מת הידיים להשי"ת שהכל ברצונו

ק) ועל-כן אין מברכין אלא בנשיאת פנים כי נשיאת פנים מורה על גדל עצם הרצון וההשתוקקות בכל לב להשם יתברך בבחינת (איכה ג) נשאל לכונו אל פנים אל אל בשמים, בחינת (רברים לב) כי אשאל אל שמים ידי, בחינת (תהלים קלד) שאו ידיכם קדש וברכו את ה' וכמו שרואין בחוש שמי שמשתוקק מאד להשם יתברך אזי מנביה ידיו ופורש בפיו בבחינת (שם פ"ק ח') שטוחתי אליך כפי, בחינת (שם קמג) פרושתי ידי אליך ועל-כן ברכת פהנים שהוא בחינת המשכת הארת הרצון בהארה נפלאה על-כן הוא בנשיאת פנים דיקא גם מרמז שאנו מסלקין ידיו מלעסק בשום עסק ומלאכה שנעשין על-ידי הידים רק להרים ידיו אל השם יתברך תמיד זהו בחינת תקוף הרצון פנ"ל:

הי רצון שנזכה בלימוד הלכה זו לעורר חן ורצון ופדיון בעת רצון.

ליקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה אות פ"ט - ק' והל' ש"ץ

דין השליח צבור: ע"כ ביאור הל' ברכת השחר ובו ברכת התורה - שו"ע סי' מ"ז. ועתה ממשיך ר' נתן לבאר בשו"ע סי' נ"ג 'הראוי להיות ש"ץ' ואח"כ סי' נ"ה הל' קריש.

כלל המתבאר בסי' ס"ה

על-פי התורה ויאמר בעז אַל רות (בסימן סה) עיין שם: מבואר שם שיש בעל השדה היינו הצדיק משים כח ועבודה שכל נשמות ישראל יבואו להתכלית, מה התכלית? זהו בחי' שדה צופים שיכול להסתכל ולעשות אחד מהתפילה שמרגיש כל כך את הכוונה של תיבה שאינו יכול להתקדם לשניה, ואח"כ ממשיך בכל זאת עד שעיי"ז עושה אחד מכל התפילה, והסתכלות זאת הוא ע"י הסתכלות להתכלית בעת שיש צער ויסורים שרואה התכלית ששם כולו טוב וסוגר העיניים היטב שלא להסתכל לצד, רק להתכלית, ועיי"ז מתבטל הצער ועיי"ז זוכים לתפילה בכונה כנ"ל, והנה אז יש לשאוב חידושי תורה כי אח"כ חוזר מהתכלית לשכלו הפשוט ומתגבר הצער מחדש, לזה יש להתחדש בלימוד התורה שעיי"ז מתקרב הצער בכח החידוש, ועיי"ז יכולים לזכות גם אנחנו לתפילה בכוונה.

בי עקר תקון התפלה הוא על-ידי השליח צבור כי הוא המבקר שבעדה כי צריך להיות הגון וראוי זה מה שנאמר בשו"ע. והוא בחינת בעל השדה שהוא ראש של המתפללים ר' נתן מראה בזה ענין התקשרות להצדיק שיש בו הכוח הנורא הזה, כח התקשרות לרבינו, ומה שעיי"ז יכולים אנו לזכות להתפלל בכוונה כי נזכה להסתכל על התכלית ולא להתבלבל מכל מה שעובר עלינו לבלבל התפילה ולעשות צער וכו', שזה עיקר הדבר שמונע אותנו למעשה.

הצדיק הוא בעל השדה, בעל הנר"ן של כל נשמות ישראל

ומתחיל לבאר למה נראה 'עובר' לפני התיבה, זה ענין שתופס את התיבה בשלימות לפעול מה שיש לפעול בכוחה למעלה, ועובר לעשות כך בתיבה השניה כי ממש אווז בשלימות התפילה לעולות לשורש העליון ולכל התיקונים ממש, והיחוד נעשה על ידי שלימות הנר"ן של הצדיק שהוא בעל השדה בעל הנר"ן של כל הנשמות כי אווז במעלה העליונה של נר"ן. ועל-כן הוא נקרא עובר לפני התיבה כי הוא כבד הגיע אל התכלית שלימות הנר"ן שהוא תכלית המעלה.

ועושה אחד מכל התפלה ועל-כן יכול לעבר לפני התיבה ולילך לתבה שלאחריה כמבאר שם כי אפלו כשהוא בתבה שלאחריה ואפלו כשהוא בסוף התפלה הוא תמיד עובר לפני התיבה הראשונה דהינו שאינו נוסע מן התיבה הראשונה רק עובר תמיד לפני ומחמת זה בעצמו יכול לעבר אל התיבה השניה כנ"ל ועל-כן השליח צבור חוזר התפלה להורות שהוא אווז בהתכלית שכלו אחד ואף שכבר גמר התפלה עדין הוא בתחלת התפלה בתבת ברוך להורות שכלו אחד ונעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בסופו ועל-כן נקרא השליח צבור חזן מלשון ראיה והסתכלות בחינת (במדבר כד) מחזה שדי יחזה, הינו שהוא חוזה ורואה את התכלית שעל-ידי זה יכול להתפלל כנ"ל

כי הכח לחזות ולפעול כלליות התיקון שצריך להיות מאותו התפילה, כאשר כולל כל תפילות ישראל יחד בתפילתו, וכענין עמוד הנשמות וכו' אשר זה שייך בכל עת בכח הצדיקים שהסתלקו שהם ראש העמוד וכו', ואור כל תפילות ישראל להביאם להתכלית היינו להביא

האדם לאנחה אמיתית, לאיזה נקודה של אמת לפחות, ועי"ז יכול לתקן השאר, כי אוהו בכל התיבות וכל הנפשות, עשבין ואילנות קטנים וגדולים להעלות הכל לתיקון הנצרך.

הצדיק הוא הבקי בכל העולמות והנשמות, ומוציא ומעלה את שאינם בקיאים

זוה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ראש השנה לד) למה שליח צבור עובר לפני התבה פרי להוציא את מי שאינו בקי כי מי שהוא סמוך אל התכלית ועושה אחד מכל התפלה ואפלו כשהוא סוף התפלה עדין הוא בתחלת התפלה כי אינו שוכח תחלת התבה של תחלת התפלה, נמצא הוא בחינת בקי כמו מי שהוא בקי באיזה דבר שיכול לכלל את הדבר בדבור אחד ואפלו כשהוא בסוף הדבר אינו שוכח תחלתו לגדל בקיאותו, אבל זה שאינו יכול לעשות אחד מכל התפלה זה הוא נקרא אינו בקי וכשהוא בתבה שניה שוכח הראשונה ואינו יכול להיות מהיר בתפלתו לכוללה באחד מחסרון בקיאות והשליח צבור שהוא אותו המבחר שפבר הגיע אל התכלית ויכול להתפלל כנ"ל הוא מוציא אותו ומתקן תפלתו על-ידי שכוללה באחד:

מבאר המרומוז במ"ש להוציא מי שאינו בקי שזה פשוט הטעם של חזרת הש"ץ, שבזהר וכו' מתגלה שעיקר הטעם שיש להעלות התפילה יותר, ומי שבקי יודע שיש להגיע לעוד מעלה, וכו' הרי יש 'שאינו בקי' שזה כל הנפשות וכו' כי אין בכוחם להתפלל רק בקושי, והצדיק בקי למצוא עצה גם לנפשם, וזה כי הוא בקי בכל חלקי התפילה שמתחיל מעשה וכו' מדרגה שלנו ומאחד זה למעלה, ומעלה כל מעשה גם המחשבה דיבור ומעשה שלנו, כי צופה ורואה כל התפילה כל העולמות וכל נפש מה שצריך לתקן באותו עולם ומקום, כזקן ורגיל ולא וכו', וממשיך עלינו קדושת השלימות הזה להביא אותנו להסתכל על התכלית, לצאת מצער ולהתפלל מתוך ביטול להשם.

ועל-כן כל דבר שבקדושה כגון קדושה וברכו וקדיש הם נאמרין רק על-ידי השליח צבור כי עקר הקדושה בא על ידו על-ידי שהוא סמוך אל התכלית הוא בלו אחד כלו טוב כלו קדוש ועל-כן כל דבר שבקדושה אין נאמרין בפחות מעשרה כי הדבור הוא מדרגה אחרונה דקדושה שהוא בחינת מלכות שהוא המדרגה העשירית ועקר תקונו על-ידי שמעלין אותו וכוללין אותו באחד שהוא כלו טוב בלו קדוש כנ"ל, שהוא ראש לכל המדרגות

כי כל הכח להתפלל הוא ע"י כוונה, ולכוונה מוכרח איזה ביטול להתכלית שלא יהיה בו מחשבות ודאגות, הרי שזה בחי' וקדושה, ובכל זאת התפילה שלנו הוא שמתגברים לאמר הדיבור, ומנסים להתקשר לזיכרון התכלית, והרי כדי שיפעל צריך לקשרה להתכלית, וזה נעשה בחזרה בקדושה וכו'. וצריך ש"ץ לכל דבר שבקדושה, מרמז על זה שיכול לאחד ולהגביה הכל לקדושה להתכלית, כמו שזה הלשון של התורה שם 'כולו קדוש הכל אחד'.

נמצא שצריכין מדרגה התחתונה עד המדרגה העליונה שהוא בחינת עשר מדרגות (כמו שכתב רבנו בסימן יא שדבור נקרא צפרתא דקאי בין שמיא לארעא) ועל-כן עקר תקון התפלה בעשרה שאז יכולין לתקן הדבור להעלותו ממטה למעלה לכוללו באחד ואז יכולין לומר דבר שבקדושה על-ידי שסמוכין אל התכלית שהוא בלו קדוש כנ"ל והוא נאמר דיקא על-ידי השליח צבור כנ"ל.

הרי שלזה צריכים מנין לומר דברים שבקדושה, כי נכללים ישראל יחד לרומם שם השם, ועי"ז נכללים בכבוד השם בתכלית ע"י שמתאחדים לש"ץ, והש"ץ להצדיק שכולל באמת כל

ליקוטי הלכות ח"א דף קמ"ו - ק"נ הלכות ברכת השחר ה אות פ"ט - ק' והל' ש"ץ

הנקודות יחד, וכל מה שצריכים ש"ץ הוא להראות שצריכים להכל, הרי הראו שהם רוצים, ובזה יש התקשרות להצדיק.

ע"י עצימת העיניים והתבטלות את התכלית, נתעורר יחוד עליון והמשכת ברכה וקדושה

וְזֶה בְּחִינַת י"ב"ק ל'חוד ב'רְכָה ק'רְשָׁה

כתוב ביעקב 'ויעבור את מעבר יב"ק', ומבואר שהענין הוא שכאשר האדם מתקדש גורם יחוד וממשיך ברכה, ובזה יש כמה בחי' שם קדוש יב"ק, ובעיקר הוא היחוד של המקוה באלול, מוזחין מידות מלכות, מחשבה דיבור מעשה, ויש שיחוד הוי' ולהמתיק הדינים של אלקים. [שני יחודים עולים בגימ' יב"ק, הויה אלקים, ואהיה הויה ארני, זה בקי בשוב, וזה ברצוא]

מבאר שיש כמה בחי' שְׁקִדְשָׁה וּבְרָכָה הֵם עַל-יְדֵי הַיְחוד עַל-יְדֵי בְּחִינַת בְּלוֹ אֶחָד בְּנִ"ל וְעַל-בֵּן הוּא בְּגִימְטְרִיא הוּיָה אֱלֹהִים לְהוֹרוֹת שְׁעַל-יְדֵי הַבְּטוּל אֶל הַתְּכַלִּית נִתְבַּטְּלִין כָּל הַיְסוּרִין וְכָל הַדִּינִים שֶׁהֵם בְּחִינַת אֱלֹקִים וְזֶה בְּחִינַת הוּיָה אֱלֹקִים שֶׁהוּיָה מִמְתִּיק אֱלֹקִים כִּי בְּלוֹ טוֹב בְּלוֹ אֶחָד בְּלוֹ קְדוּשׁ בְּנִ"ל כִּי הַאֲחֵרוֹת נַעֲשֶׂה ע"י שֶׁהָאָדָם מֵתְאָחַד לְהַשֵּׁם ע"י שִׁיּוּצָא מִצַּעַר וּמֵתְבַטֵּל אֶל הַתְּכַלִּית.

וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שְׂמֻכּוּנֵין הָרְאוֹת לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית וְזֶה יב"ק בְּחִינַת תְּלַת גּוּנִין דְּעֵינָא שְׂצִרִיד לְכוּנֵם אֶת הַתְּכַלִּית, כְּמוֹכָא בְּזֶה הַקְּדוּשׁ שִׁיְחוד בְּרָכָה קְדוּשָׁה הֵם יְמִין וְשְׂמָאל וְאִמְצַע שֶׁהֵם תְּלַת גּוּנִין דְּעֵינָא וְזֶה בְּחִינַת בְּקִי הַנִּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת י"ב"ק שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּכַלִּית בְּנִ"ל כִּי יְחוד הוּיָה אֱלֹקִים הוּא בְּחִינַת הַתְּכַלִּית בְּחִינַת בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד וְשְׂמוֹ אֶחָד כְּמוֹ שְׁפָתַב רַבְּנֵנוּ בְּמִקּוֹם אַחַר (סִימָן ד):

שם מבואר שיחוד הוי' ואלקים הוא הרעות, והרי הרעות כולל חג"ת תלת גוונין, והמכוון של ר' נתן שזה ענין העיניים דייקא שמסתכלים להתכלית בביטול להרעות ע"י יחוד יב"ק, ויש להבין שע"י הביטול נעשה ענין הג' שמות שמתאחדים שעולים להמירות ולעולם המחשבה.